

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr.15/29

mun. Chișinău

20.01.2022

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Tatiana PLEȘCA, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Maria Culeșov, ex-director al Agenției de Dezvoltare Regională Sud (domiciliată în [REDACTED]), în temeiul art. 35 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

CONSTATĂ:

La 27 septembrie 2021, în conformitate cu prevederile art. 30 alin. (1) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (*în redacția în vigoare până la modificarea Legii nr.132/2016 prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021 (Monitorul Oficial 264-265/29.10.2021)*), prin intermediul sistemului electronic de distribuire a sesizărilor a fost repartizată aleatoriu sesizarea Direcției Generale Teritoriale Sud a CNA înregistrată cu nr. 8997, referitor la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Maria Culeșov, ex-director al Agenției de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud).

Astfel, în conținutul sesizării se invocă precum că dna Maria Culeșov, în calitate de director al ADR Sud a încheiat cu soțul său [REDACTED] contractele de locațiune din 02.01.2017, 02.01.2019, 02.01.2020 și 05.01.2021 care aveau ca obiect transmiterea în posesiune și folosință temporară contra plată a garajului dlui [REDACTED] cu suprafața 24m², amplasat în [REDACTED].

De menționat, că la sesizarea în cauză au fost anexate mai multe copii de pe acte confirmatoare a aspectelor sesizate – contracte de locațiune, acte de predare-primire în arendă semnate de dna Maria Culeșov, în calitate de director al ADR Sud și dl [REDACTED] (soțul) etc.

Astfel, fiind atestată o bănuială rezonabilă privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (*în redacția în vigoare până la modificarea Legii nr.132/2016 prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021*

(Monitorul Oficial 264-265/29.10.2021)), prin procesul-verbal nr. 911/29 din 07 octombrie 2021, în privința dnei Maria Culeșov, ex-director al ADR Sud, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea nr. 04-29/6163, dna Maria Culeșov a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese cât și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

În temeiul prevederilor legale statuate la art. 19, art. 20 alin. (1), art. 33 alin. (6) și (7) coroborat cu art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în scopul realizării atribuțiilor de control precum și în vederea acumulării materialului probator pertinent, au fost solicitate și recepționate informațiile și documentele relevante controlului, analiza cărora permite a conchide următoarele:

Prin scrisoarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 14-02/3738, semnată de secretarul de stat, dl [REDACTAT], au fost prezentate copii de pe următoarele înscrisuri privind angajarea și încetarea raporturilor de muncă cu dna Maria Culeșov, precum: 1) ordinul nr. 98c din 08.12.2009 cu privire la personal, emis de Ministrul construcțiilor și dezvoltării regionale, dl [REDACTAT]; 2) ordinul nr. 152p din 11.06.2010 cu privire la personal, emis de Ministrul construcțiilor și dezvoltării regionale, dl [REDACTAT]; 3) contractul individual de muncă nr. 3 din 07.06.2010; 4) ordinul nr. 163p din 15.02.2021 cu privire la constatarea nulității și retragerea actului administrativ, emis de Ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, dl [REDACTAT]; 5) ordinul nr. 202p din 16.03.2021 cu privire la personal, emis de Ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, dl [REDACTAT]; 6) ordinul nr. 366p din 17.06.2021 cu privire la personal, emis de Ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, dl [REDACTAT].

La fel, prin scrisoarea sus-indicată a fost specificat, că în perioada 2017-2021, dna Maria Culeșov nu a declarat la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în trecut Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului) careva conflicte de interese în calitate de director al ADR Sud.

În altă ordine, prin scrisoarea ADR Sud nr. 791, semnată de directorul dna [REDACTAT], au fost prezentate copii autentificate de pe mai multe documente, inclusiv: 1) ordinul nr. 18 din 14.12.2009 cu privire la aprobarea Regulamentului ADR Sud; 2) contractele de locațiune nr. 1 din 02.01.2017; nr. 1 din 02.01.2018; nr. 1 din 02.01.2019; nr. 01/S/20 din 02.01.2020 și acordul de reziliere; nr. 14/S/20 din 02.03.2020; nr. 09/S/21 din 05.01.2021; 3) actele de predare-primire în arendă a garajului, anexe la contractele de locațiune sus-indicate; 4) actele de achiziție a serviciilor de locațiune și a cheltuielilor aferente pe perioada 2017-2021; 5) extrase bancare pe plățile efectuate către dl Vladimir Culeșov etc.

În context, din materialele obținute în cadrul controlului a fost determinat că:

- prin ordinul nr. 98c din 08.12.2009 cu privire la personal, emis de Ministrul construcțiilor și dezvoltării regionale, dl [REDACTAT], dna Maria Culeșov a fost numită în funcția de director al ADR Sud pe un termen de 6 luni.

- prin ordinul nr. 152p din 11.06.2010 cu privire la personal, emis de Ministrul construcțiilor și dezvoltării regionale, dl [REDACTAT], dna Maria Culeșov a fost numită în funcția de director al ADR Sud fiind încheiat contractul individual de muncă nr. 3.

- prin ordinul nr. 163p din 15.02.2021 cu privire la constatarea nulității și retragerea actului administrativ, emis de Ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, dl [REDACTAT], a fost constatată nulitatea și retras în tot, cu efect pentru viitor, ordinul Ministerului construcțiilor și dezvoltării regionale nr. 152p din 11.06.2010 privind numirea dnei Maria Culeșov.

- prin ordinul nr. 366p din 17.06.2021 cu privire la personal, emis de Ministrul agriculturii, dezvoltării regionale și mediului, dl [REDACTED], raporturile de muncă cu dna Maria Culeșov, director al ADR Sud au fost încetate începând cu 17.06.2021.

În altă ordine, reieșind din pct. 2 al Regulamentului ADR Sud, aprobat prin ordinul Ministrului construcțiilor și dezvoltării regionale nr. 18 din 14.12.2009, agenția este instituție publică necomercială cu autonomie financiară subordonată Ministerului construcțiilor și dezvoltării regionale. Pct. 35 din Regulamentul ADR Sud statuează că situația conflictului de interese se soluționează conform prevederilor art. 190 și 191 din Codul civil. Totodată, pct. 25 lit. g) din regulamentul vizat stabilește că directorul agenției [...] asigură respectarea legii și ordinii de drept în activitatea agenției.

Totodată, în partea ce ține de încheierea contractelor de locațiune a fost determinat că între dl [REDACTED] (IDNP [REDACTED]) (*Locator*) pe de o parte și ADR Sud (IDNO 1009601000290) în persoana directorului Maria Culeșov (*Locatar*) pe de altă parte, au fost încheiate mai multe acte juridice obiectul cărora îl constituia transmiterea în posesiune și folosință temporară, contra plată, a garajului dlui [REDACTED] cu suprafața 24m², amplasat în [REDACTED], pentru a fi folosit ca garaj pentru mașina de serviciu, după cum urmează:

- la 02.01.2017 a fost încheiat contractul de locațiune nr. 1, chiria anuală fiind stabilită în mărime de 4 800 lei, a câte 400 lei lunar;

- la 02.01.2018 a fost încheiat contractul de locațiune nr. 1, chiria anuală fiind stabilită în mărime de 4 800 lei, a câte 400 lei lunar;

- la 02.01.2019 a fost încheiat contractul de locațiune nr. 1, chiria anuală fiind stabilită în mărime de 4 800 lei, a câte 400 lei lunar;

- la 02.01.2020 a fost încheiat contractul de locațiune nr. 01/S/20, chiria anuală fiind stabilită în mărime de 4 800 lei, a câte 400 lei lunar, pentru a fi folosit ca garaj pentru mașina de serviciu;

- la 02.03.2020 între părți a fost semnat un acord de reziliere a contractului de locațiune nr. 01/S/20 din 02.01.2020;

- la 02.03.2020 a fost încheiat contractul de locațiune nr. 14/S/20, chiria anuală fiind stabilită în mărime de 8 000 lei, a câte 800 lei lunar;

- la 05.01.2021 a fost încheiat contractul de locațiune nr. 09/S/21, chiria anuală fiind stabilită în mărime de 9 600 lei, a câte 800 lei lunar.

Totodată, se relevă că potrivit stipulărilor contractuale din actele juridice indicate supra, reținerea impozitelor se efectua la sursa de plată. Suplimentar, se prevedea achitarea lunară a chiriei prin transfer dlui [REDACTED] la un cont bancar prestabilit.

La fel, de menționat, că atât contractele de locațiune și actele de predare-primire în arendă ca anexe la contractele respective, cât și marea parte a actelor de achiziție a serviciilor de locațiune și a cheltuielilor aferente în baza contractelor sus-indicate au fost semnate de dna Maria Culeșov, directorul ADR Sud (*Locatar*) pe de o parte și de dl [REDACTED] (*Locator*) pe de altă parte.

Concomitent, analiza ordinelor de plată lunare emise de *plătitor* - ADR Sud către *beneficiar* - dl [REDACTED], drept plată pentru arenda garajului conform contractelor de locațiune specificate mai sus, permite a determina că în perioada 2017-2021 dl [REDACTED] a beneficiat de următoarele venituri: pentru anul 2017 – 4 320 lei; pentru anul 2018 – 4 320 lei; pentru anul 2019 – 4 320 lei; pentru anul 2020 – 7 920 lei; pentru primele 6 luni ale anului 2021 – 4 320 lei, în total 25 200 lei.

În altă ordine, în vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-29/7490 remisă dnei Maria Culeșov, i-a fost solicitată prezentarea punctului de vedere/poziției asupra obiectului controlului inițiat în privința sa.

Astfel că, prin explicația/punctul de vedere pe marginea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, furnizată de către Maria Culeșov, printre altele, ultima a indicat următoarele, citat: „[...] Vă informez că automobilul Volkswagen Tiguan care a fost parcat în garajul soțului meu, [REDACTED], a fost donat de către Ambasada Germaniei – Agenției de Dezvoltare Regională Sud, cu condiția că automobilul va fi păstrat în garaj securizat. La momentul donării, ADR Sud nu avea unitate de șofer, și eu, în calitate de director ADR Sud, aveam funcția de conducător auto și responsabilă material de bunul primit. În caz că automobilul nu era păstrat în condițiilor solicitate de donator, era riscul de a fi returnat. Donatorul nu a avut careva condiții de proprietate a garajului. Prin urmare, identificarea unui garaj pentru automobilul donat a fost o strictă necesitate.

Vreau să menționez, că în calitate de director ADR Sud, m-am adresat la Consiliul raional, cât și la primăria orașului Cimișlia, de a ne aloca garaj pentru automobilul ADR, la care mereu am primit refuz, fiindcă APL-le nu au garaje disponibile. În anul 2021 s-a eliberat un garaj de la Consiliul raional Cimișlia, care a fost dat în locațiune cu un preț de 987,26 MDL lunar, ceea ce constituie dublu prețului oferit de [REDACTED] (400 lei lunar). Astfel, vreau să atrag atenția, că arendarea garajului lui [REDACTED] nu a fost în detrimentul ADR și nu a cauzat supra cheltuieli bugetului, ci dimpotrivă în favoarea ADR Sud a fost economisit buget de 487,26 lei lunar.

[...] Garajul deținut de soțul meu [REDACTED], cu suprafața de 24m² amplasat în [REDACTED], este o construcție capitală, cu acces la lumină electrică și apă și care a fost o alternativă situației complicate în identificarea unui astfel de garaj. Închirierea acestuia nu a avut nicidecum scopul de îmbogățire a familiei mele, dimpotrivă, datorită faptului că automobilul era spălat totdeauna lângă acel garaj, folosindu-se apa și lumina electrică, costurile de întreținere deseori depășeau prețul arendei. Chiar dacă pe parcursul anilor prețurile pentru servicii similare au crescut considerabil, prețul contractelor încheiate în cadrul ADR Sud au rămas neschimbate, fiind simbolice, doar pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere a garajurilor.

[...] Reieșind din cele expuse anterior, reiterez că contractele de locațiune a garajului care au fost încheiate cu soțul meu [REDACTED], nu au avut niciodată scopul de îmbogățire a familiei mele, dimpotrivă, am acționat exclusiv în interesul instituției pe care o conduceam, de multe ori, chiar în detrimentul bugetului familial.”

La nota explicativă prezentată, dna Maria Culeșov a anexat copiile contractelor de locațiune nr. 1 din 02.01.2017; nr. 1 din 02.01.2018; nr. 1 din 02.01.2019; nr. 01/S/20 din 02.01.2020 și acordul de reziliere; nr. 14/S/20 din 02.03.2020; nr. 09/S/21 din 05.01.2021 și actele de predare-primire; calculul chiriei pentru suprafața 24m² efectuat conform Legii bugetului de stat pe anul 2021.

Cadrul legal aplicabil speței:

În temeiul art. 9 alin. (3) din Codul administrativ prin sesizare se informează autoritatea publică cu privire la o problemă de interes personal sau public.

Conform art. 6 lit. b) al Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în vederea realizării misiunii sale, Autoritatea exercită controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese [...].

În temeiul statuărilor art. 19 lit. b) al Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate efectuează controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese [...].

Se învederează că potrivit art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, conflict de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii. Interesul personal este orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale. Persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În baza art. 12 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, în cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Totodată, potrivit art. 12 alin. (5) și (6) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică. Declarația privind conflictul de interese real se înregistrează în Registrul declarațiilor privind conflicte de interese, ținut de către persoana desemnată de conducătorul organizației publice.

În contextul dispozițiilor art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei

decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Subsecvent, în temeiul prevederilor art. 14 alin. (2) – (4) din legea precitată, conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz. Până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii. Subiectul declarării poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor (în redacția în vigoare până la modificarea Legii nr. 132/2016 prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 130 din 07.10.2021, în vigoare din 29.10.2021 (Monitorul Oficial 264-265/29.10.2021)).

Mai mult, în sensul art. 14 din Legea integrității nr. 82/2017, în vederea asigurării servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, agenții publici, împreună cu conducătorul entității publice și, după caz, cu Autoritatea Națională de Integritate, sunt obligați să identifice și să trateze conflictele de interese care apar în activitatea lor profesională în termenele și modul prevăzute de Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale. Agentul public are următoarele obligații în legătură cu identificarea și tratarea conflictelor de interese, care se îndeplinesc în condițiile legislației speciale: a) să declare în scris, în termen de 3 zile, conducătorului entității publice despre conflictul de interese real apărut în cadrul activității sale profesionale, explicând natura conflictului de interese și cum acesta influențează sau poate influența exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale; b) să evite consumarea conflictului de interese prin abținere de la exercitarea atribuțiilor sale în măsura în care acestea sunt amenințate de conflictul de interese, până la soluționarea acestuia.

Totodată, în temeiul prevederilor art.3 al Legii integrității nr. 82/2017 *interesul public* reprezintă interesul general de dezvoltare a bună-stării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor. *Interesul privat* este acel interes al persoanelor fizice (personal sau de grup), al persoanelor apropiate acestora sau al persoanelor juridice (departamental, corporativ sau clientelar) de realizare a drepturilor și libertăților, inclusiv în vederea obținerii bunurilor, serviciilor, privilegiilor, avantajelor sub orice formă, a ofertei sau promisiunii lor.

Nu în ultimul rând, se reliefează că art. 11 al Legii nr. 133/2016 stabilește un set de principii generale de evitare de către subiecții declarării, în procesul îndeplinirii atribuțiilor lor de serviciu, a conflictelor de interese, statuând, în special, asupra obligativității servirii interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, asigurării transparenței și a controlului public al activității precum și responsabilității individuale și exemplului personal.

Aprecierea inspectorului de integritate prin prisma cadrului legal relevant:

Potrivit informațiilor generate de Sistemul Informațional Automatizat *E-Integritate*, se confirmă că dna Maria Culeșov a deținut calitatea de subiect al declarării prin exercitarea până la 17.06.2021 a funcției de director al ADR Sud, or, în sensul art. 3 alin. (1) lit. e) al Legii nr.

133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, subiecți ai declarării averii și a intereselor personale sunt [...] conducătorii organizațiilor publice [...].

Prin urmare, fiind reținute circumstanțele cauzei precum și materialul probator acumulat, de către inspectorul de integritate a fost determinat cu certitudine că dna Maria Culeșov în calitate de director al ADR Sud, în perioada 2017-2021 a încheiat cu dl [REDACTED] - soțul său, contractele de locațiune nr. 1 din 02.01.2017; nr. 1 din 02.01.2018; nr. 1 din 02.01.2019; nr. 01/S/20 din 02.01.2020 și acordul de reziliere; nr. 14/S/20 din 02.03.2020; nr. 09/S/21 din 05.01.2021, obiectul cărora îl constituia transmiterea în posesiune și folosință temporară, contra plată, a garajului ce aparține dlui [REDACTED] cu suprafața 24m², amplasat în [REDACTED], pentru a fi folosit ca garaj pentru mașina de serviciu a ADR Sud.

În context, inspectorul de integritate a luat act de poziția subiectului declarării pe marginea controlului inițiat în privința sa expusă în nota explicativă, însă aceasta nu justifică și nu susține faptul neexecutării obligațiilor revenite dnei Maria Culeșov, statuate expres în lege. La caz, este lesne de observat, că acțiunile neconforme ale dnei Maria Culeșov au purtat un caracter sistematic – de-a lungul perioadei 2017-2021, astfel că, de fiecare dată când s-a aflat în situația de a încheia cu persoana apropiată – soțul [REDACTED], următorul act juridic privind locațiunea bunului imobil, aceasta nu a manifestat vreo intenție de a soluționa situațiile de conflict în care se afla, or, normele legale instituite de legiuitor care reglementează conduita subiectului declarării în latura conflictului de interese reprezintă norme imperative, de la dispoziția cărora nu se admite nicio derogare, sub sancțiune.

Totodată, inspectorul de integritate notează că unele argumentele invocate de dna Maria Culeșov în justificarea acțiunilor sale și anume cele cu referire la economisirea resurselor bugetare în mărime de 487,26 lei lunar în favoarea ADR Sud, în contextul faptului că în anul 2021 ADR Sud a luat în locațiune un garaj de la Consiliul raional Cimișlia cu un preț de 987,26 MDL lunar, ceea ce constituie dublu prețului oferit de [REDACTED] (400 lei lunar), nu corespund /se contrazic cu circumstanțele elucidate, or, materialele cauzei confirmă cert că începând cu luna martie 2020 până în luna iunie 2021, plata pentru chiria garajului ce aparține dlui [REDACTED], stabilită prin contractele de locațiune reflectate anterior, constituia 800 lei lunar și nu 400 lei.

Prin urmare, se relevă că prin prisma noțiunii conflictului de interese real regăsită la art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, se subliniază necesitatea întrunirii condiției existenței interesului personal (material – de ex: venituri suplimentare, arendă, semnarea contractelor sau nematerial) atunci când subiectul declarării sau persoana apropiată obține un beneficiu ca rezultat al deciziei luate / emiterii unui act administrativ / încheierii direct sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic.

Astfel, prin încheierea de către dna Maria Culeșov în calitate de director al ADR Sud a contractelor de locațiune nr. 1 din 02.01.2017; nr. 1 din 02.01.2018; nr. 1 din 02.01.2019; nr. 01/S/20 din 02.01.2020 și acordul de reziliere; nr. 14/S/20 din 02.03.2020; nr. 09/S/21 din 05.01.2021 cu persoana apropiată - soțul [REDACTED], ultimul a obținut beneficii materiale - venituri în mărime totală de 25 200 lei, rezultate din plata chiriei pentru arenda garajului ce îi aparține, în baza contractelor în cauză. În acest ultim context nu poate fi negat faptul că, veniturile soțului [REDACTED] constituie venituri suplimentare în bugetul comun al familiei Culeșov, per general.

Reieșind din reglementările art. 12 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, inspectorul de integritate subliniază că în exercitarea funcției de director al ADR Sud, dna Maria Culeșov a avut obligația de a informa șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3

zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Fiind reținute prevederile art. 12 alin. (5) și alin. (6) din Legea nr. 133/2016 care stabilesc obligativități privind informarea despre apariția unui conflict de interese real sub forma unei declarații scrise, se învederează că prin răspunsul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 14-02/3738 a fost specificat, că în perioada 2017-2021 de către dna Maria Culeșov nu au fost declarate la careva conflicte de interese în calitate de director al ADR Sud.

În altă ordine, potrivit art. 14 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana directorului ADR Sud, dna Maria Culeșov, îi era interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

Prin urmare, în rezultatul examinării materialelor acumulate în cadrul dosarului de control coroborate cu prevederile cadrului normativ incident speței, prin prisma principiului pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, inspectorul de integritate conchide asupra încălcării de către dna Maria Culeșov, în calitate de director al ADR Sud, a regimului juridic al conflictelor de interese, manifestată prin:

- *nedeclararea* în modul stabilit a conflictelor de interese reale, în conformitate cu art. 12 alin. (4) - (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;
- *nesoluționarea* conflictelor de interese reale, în conformitate cu art. 14 alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, fapt prin care a admis *consumarea* conflictelor de interese, prin prisma art. 12 alin. (10) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, în cazul încheierii directe cu persoana apropiată – soțul [REDACTAT], a următoarelor acte juridice în care are interese personale: contractele de locațiune nr. 1 din 02.01.2017; nr. 1 din 02.01.2018; nr. 1 din 02.01.2019; nr. 01/S/20 din 02.01.2020 și acordul de reziliere din 02.03.2020 a contractului nr. 01/S/20 din 02.01.2020; nr. 14/S/20 din 02.03.2020; nr. 09/S/21 din 05.01.2021.

Important de subliniat faptul că la 29.10.2021 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 264-265 a fost publicată Legea nr. 130 din 07.10.2021 pentru modificarea unor acte normative, prin care au fost operate modificări la Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Astfel, conform art. 23 alin. (4) al Legii nr. 133/2016 (*în redacția în vigoare din 29.10.2021*) fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză, în sensul alin. (4) al aceluiași articol menționat supra.

Art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr.132/2016 (*în redacția în vigoare din 29.10.2021*) statuează că în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei

persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Prevederile reflectate la art. 39 alin. (1) din Legea nr.132/2016 (*în redacția în vigoare din 29.10.2021*) stabilesc că în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate: a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională, b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică. În contextul alin. (2) din articolul indicat supra, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

Potrivit art. 73 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde.

Prin urmare, la etapa aprecierii faptelor admise de subiectul declarării și coroborării acestora, în contextul aplicării efectelor ca rezultat al constatării încălcării regimului juridic, în corelație cu art. 39 alin. (2) al Legii nr. 132/2016, de către inspectorul de integritate se atestă:

- caracterul sistematic - de-a lungul perioadei 2017-2021, al acțiunilor neconforme ale dnei Maria Culeșov, manifestate prin încheierea cu persoana apropiată, soțul [REDACTAT], a contractelor de locațiune reflectate anterior;

- suplimentarea bugetului comun al familiei Culeșov cu veniturile soțului [REDACTAT], în mărime totală de 25 200 lei, rezultate din plata chiriei pentru arenda garajului ce îi aparține, în baza contractelor de locațiune vizate în prezenta cauză;

- comiterea, anterior, a unei abateri similare fiind emis actul de constatare nr. 03/183 din 14.05.2015 al Comisiei Naționale de Integritate cu constatarea încălcării regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Maria Culeșov în calitate de director al ADR Sud.

Astfel că, reliefând prevederile art. 3 și art. 11 ale Legii integrității nr. 82/2017, se învederează că nerespectarea obligațiilor ce vizează tratarea conflictelor de interese în care s-a aflat dna Maria Culeșov determină compromiterea interesului public, acesta fiind afectat de interesul personal al ultimei, dat fiind că deja în situația dată obiectivitatea deciziei poate fi pusă la îndoială pe motivul legăturilor de rudenie între subiectul declarării și dl [REDACTAT]. Mai mult, în pofida faptului că în anul 2015 unele acțiuni ale dnei Maria Culeșov în calitate de director al ADR Sud au constituit deja obiect al controlului de specialitate în materie de respectare a regimului juridic al conflictelor de interese, aceasta a sfidat cadrul legal în domeniul de referință, adoptând o conduită contrară normelor statuate și încheind direct, în perioada 2017-2021, acte juridice cu persoana apropiată – soțul său [REDACTAT].

De menționat, că potrivit art. 23 alin. (7) din Legea nr. 133/2016 în cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese.

Potrivit art. 23 alin. (8) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Concluzionând cele constatate, în conformitate cu prevederile art. art. 19, 37-39 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate cât și art. 23 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, inspectorul de integritate, -

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Maria Culeșov în calitate de director al ADR Sud, manifestată prin nedeclararea în modul stabilit a conflictului de interese și nesoluționarea conflictelor de interese reale, în conformitate cu art. 12 alin. (4) - (5), art. 14 alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, fapt prin care a admis consumarea conflictelor de interese, în sensul art. 12 alin. (10) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.
2. Se decede dna Maria Culeșov din dreptul de a exercita funcții publice și funcții de demnitate publică, cu excepția funcțiilor eligibile, pe o perioadă de 3 ani de la data rămânerii definitive a actului de constatare sau din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.
3. Se înscrie dna Maria Culeșov în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, la data rămânerii definitive a actului de constatare sau la data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.
4. Se aduce la cunoștința dnei Maria Culeșov actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Tatiana PLEȘCA